

КРАСОТАТА НА ТРАДИЦИОННИТЕ КИТАЙСКИ ТАНЦИ

Полина Анева

THE BEAUTY OF TRADITIONAL CHINESE DANCING

Polina Aneva

Танцът е едно от най-изящните и красиви изкуства. Неговите нежност, грациозност и елегантност, съпроводени от ритмични звуци, имат за цел да разкажат история, да изразят чувства и да въздействат на публиката. Това е подсилвано от избора на музика, костюми и сценични декори. Танцьорите предават послания, които могат да бъдат интерпретирани по най-различни начини от публиката. Може да се твърди, че повечето танци представят една история. Съществува огромно разнообразие от танци, което е доказателство за дълбоката им връзка с културата на дадено общество. Самият факт, че има дълбоки различия в танците в зависимост от географския регион или социалното положение в обществото, свидетелства за влиянието на културата върху танцовото изкуство.

Пример за подобна връзка е танцовото изкуство в Китай. Начинът на живот, културната среда и религията са част от факторите, които влияят върху танците в Китай. Дългата и разнообразна китайска история дава предпоставки за развитие и разцвет на китайските танци (Yong 2007, p.136). Съществува огромно разнообразие от танци, които преплитат в

себе си както традиционни, така и модерни жанрове. Танцовото изкуство в Китай води началото си още от древността, а танци се изпълнявали по време на тържества, ритуали и церемонии. Постепенно започнали да придобиват повече изтънченост и финес по време на бронзовата епоха, продължавайки своето развитие и през останалите периоди от китайската история. Това изкуство достигнало връх по време на династиите Суй и Тан, но постепенно започнало да залязва през периода от династия Сун. Модернизирането на китайското общество дава предпоставки за промяна и нови стилове в китайското танцово изкуство. Както вече споменахме, различните култури и социални положения оказват огромно влияние върху танците. Китай е страната с най-многобройно население, в която съжителстват 56 етнически групи. Те допринасят за разнообразното културно наследство, което включва богата гама от традиционни народни танци. Всяка една от тези групи притежава свои собствени уникални танци, в които присъстват темите за щастието, тъгата, любовта и омразата. Тези танци отразяват още тяхната култура и начина им на живот. Разнообразните танци на всяка една от етническите групи допринасят за развитието и красотата на китайските танци.

Много от традиционните народни танци, които имат дълга и богата история, продължават да се изпълняват и до днес. Такъв е танцът с дългите ръкави, за който има данни, че съществува още по времето на династия Джоу (1045 – 256 г. пр. н. е.). Това е периодът, през който танците започнали да придобиват повече изтънченост. Танците се изпълнявали по време на обреди и ритуали, съпътствани от музикален съпровод. Това развитие се оказва важно за ролята и функцията на танца в обществото. Танците станали важна част от китайската култура и отразявали естетическите предпочитания на управляващата класа (Yong 2007, p.138). Церемониалните танци изтъквали реда и съдържаността. Изучаването на музика и танци било задължително за деца и юноши с благороден произход. С течение на времето и неизбежната промяна на ценностите, ролята на церемониалните танци намаляла, но въпреки това продължават да носят духа на традицията и до днес.

Както и много други дялове на изкуството танцът също достига връх в развитието си по време на династия Тан (618 – 907 г. пр. н.е.). Това било златна ера за музиката и танца. Съществували специални школи и академии, където се обучавали танцьори и музиканти. Музиката, изпълнявана по време на празненства от периода на династиите Суй и Тан, символизираща върховите качества на музикалните и танцови изкуства от тези две династии (Yong 2007, p. 141). Имало записи за много и най-различни танци по време на епоха Тан, но много от тях престават да съществуват

след нейния упадък. За щастие, много от тези танци са описани в поезията от династия Тан. Поезията на великия китайски поет Ду Фу е наситена с ярки описания на блестящите умения на танцьорите от епоха Тан (Yong 2007, p. 141).

Сред най-известните и познати танци на широката публика днес се нареждат драконовият и лъвският танц. Тези два танца са съществували под най-различни форми по време на ранните династии, но преминават през много метаморфози и продължават да се изпълняват и до днес, най-вече по време на празници. Сведения

Драконов танц от епоха Хан

за ранна форма на лъвския танц има още през периода на династия Тан. Драконовият танц, такъв, какъвто го познаваме днес, е предмет на скорошно развитие. За най-ранната форма на този танц има сведения още от династия Джоу. В тази си форма имал функцията на танц за призоваване на дъжд. Използвали се и фигурки на дракони от глина, тъй като драконът се свързвал с дъжда. След дълги години на развитие днес този танц е важна част от китайските новогодишни празненства.

В Китай съжителстват общо 56 националности, а най-голямата част от населението принадлежи на националността Хан. Останалите 55 етнически групи се считат за малцинства, тъй като тяхното население е по-малко. Всяка една от тези етнически групи е известна със своите танци, песни и характерен фолкор. Всички етнически групи имат своя история и култура. Характеристиките на всяка една от групите водят до възникването на най-разнообразни стилове в танците и фолклора. Музиката, песните и танците на тези групи заемат важно място в китайската музикална история. Сред групите, които се открояват най-много със своите танци, се нареждат Мяо, Яо, И, Джуан, уйгурските и монголските националности.

Уйгурите, които населяват Синдзянския автономен регион, са сред малцинствата, в които музиката и танците са важна част от техния живот, а чрез тях изразяват и емоциите си. Уйгурските традиционни танци са известни в останалите части на света (Jie, 2010, p. 90). Уникалните стил и мелодии, съчетани с характерните фолклорни особености, допринасят за красотата на тези танци.

Тибетските танци и песни също са жизненоважни за културното многообразие. Много от тези песни и танци възхваляват всички аспекти от живота (Jie, 2010, p. 92). В тибетските танци често се включват пъргави и гъвкави движения. Наблюдават се както танци с по-бавно темпо, така и мелодични такива, с бързо темпо и енергични движения. Съществуват и танци, подобни на степа, които се отличават с характерна походка и почукване на обувките. Традиционните тибетски танци се отличават със своето разнообразие, в които самият тон на танца зависи от музикалния инструмент (Jie, 2010, p. 94).

Националността Мяо също се откроява с уменията си в областта на музиката и танците. Съществуват и над 100 вида песни, а само песните на любовна тематика могат да бъдат разделени на 13 групи. Инструментите, които преобладават в танците на тази етническа група, са бронзовите и дървени тъпани, на които са кръстени и някои от танците – Танц на бронзовия тъпан, Танц на дървения тъпан и други. Някои от танците се характеризират с бързи и динамични движения. Танците могат да се изпълняват както в група, така и самостоятелно. Те са от голямо значение за традиционните фестивали в Китай.

Традиционните китайски танци също претърпяват най-различни метаморфози с течение на времето. Един от тях е танцът с ветрило, който е добре познат дори и днес, но се е танцувал още от древността и е част от китайското наследство. При този танц акцентът пада върху грациозните движения, съпроводжани от динамичен ритъм. Ветрилата допълват костюмите и по този начин допринасят за зрелищността на танците. Ветрилата подчертават и движенията на танцьорите. Освен това насочват повече внимание към хореографията и придават красота, която трудно може да бъде достигната от други танци. Ветрилата често са украсявани с пера и бижута за още по-въздействащ ефект. Танцът има най-различни цели и е високо ценен от китайския народ. Чрез него се предавали на поколенията китайската история и традиция. По този начин по-младите поколения често учат за миналото на Китай.

Постепенно популярността на танцовото изкуство започва да намалява, но в последно време се наблюдава съживяване на интереса към него, което от своя страна води до неговото развитие и модернизране. Танцът в китайската култура е динамично изкуство, в което никога не са били отхвърляни елементите от танци на други народи. Западната култура започва да оказва огромно влияние на традиционните китайски танци още в началото на ХХ век. Това води до съществени промени в съдържанието и вида на танците. Конкретен пример за това е балетът (Yong, 2007, p. 149).

През 60-те години на ХХ век широка известност добиват и танцовите спектакли, които включват песни, танци и поезия и по този начин представят най-различни моменти от китайската история. Отличават се със своята структура, дизайн и внушителност. Балетът също започва да се развива по това време. Използват се елементи от китайския фолклор. По този начин модерното се преплита с традицията.

Традиционните китайски танци запазват своето значение за обществото дори до днес, а успоредно с това продължават да се развиват. Именно с гореизброените си качества китайското традиционно танцово изкуство успява да съхрани многообразието и красотата на китайската култура. Чрез него може и да се научи много за историята на Китай, а освен това да се добие и по-добра представа за самата страна.

БИБЛИОГРАФИЯ

Jie 2010: Chinese Music, Echoes in Ancient and Modern Times, *China International Press, Beijing 2010*,

Yong 2007: Arts in China, *China International Press, Beijing 2007*